

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	v
Summary	vii
บทสรุปผู้บริหาร	ix
แผนภูมิแสดงขั้นตอน การวินิจฉัย “การกระทำทางรัฐบาล”	xxii
บทที่ 1: ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	2
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย	3
1.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น	4
1.6 ระยะเวลาดำเนินการ	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2: แนวคิดด้วยรัฐ และอำนาจรัฐ	7
2.1 พัฒนาการและแนวคิดด้วยรัฐและอำนาจรัฐ	9
2.1.1 พัฒนาการของสังคมมนุษย์	9
2.1.2 ทฤษฎีว่าด้วยก่อกำเนิดรัฐ	13
2.1.2.1 รัฐเกิดจากพันธะสัญญาประชาคม	13
1) โทมัส ฮอบส์	13
2) จอห์น ล็อก	17
3) รัสโซ	18
2.1.2.2 รัฐเกิดจากความขัดแย้ง	20
2.1.2.3 รัฐเกิดจากทฤษฎีการจัดตั้งสถาบัน	24

2.1.3	รัฐกับอำนาจทางการเมือง	26
2.1.3.1	อำนาจทางการเมือง	26
2.1.3.2	อำนาจทางการเมืองและสภาพของรัฐ	30
2.1.3.3	สถานะของอำนาจในรัฐ	34
2.2	แนวคิดว่าด้วยนิติรัฐ	36
2.2.1	นิยามและองค์ประกอบของนิติรัฐ	36
2.2.1.1	นิยาม	36
2.2.1.2	แนวคิดของหลักนิติรัฐ	42
	1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ	42
	2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	51
	3) หลักแห่งความได้สัดส่วน	55
	4) หลักความชอบด้วยกฎหมาย ขององค์กรรัฐ	58
2.3	แนวคิดว่าด้วยการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหาร	63
2.3.1	การใช้อำนาจรัฐของรัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหาร	63
2.3.1.1	การใช้อำนาจที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย	63
2.3.1.2	การใช้อำนาจที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	63
2.3.2	การใช้อำนาจรัฐของรัฐบาลในฐานะฝ่ายปกครอง	64
2.4	แนวคิดว่าด้วยการควบคุมอำนาจรัฐ	64
2.4.1	แนวคิดว่าด้วยระบบรัฐสภา	64
2.4.2	แนวคิดในการควบคุมอำนาจรัฐ โดยองค์กรตุลาการ	69

บทที่ 3: แนวคิดว่าด้วยการกระทำทางรัฐบาล	71
3.1 นิยาม	79
3.1.1 องค์การ	79
3.1.2 ที่มาของอำนาจ	79
3.1.3 ลักษณะของการกระทำ	79
3.2 การกระทำทางรัฐบาลของต่างประเทศ	80
3.2.1 แนวคิดว่าด้วยการกระทำทางรัฐบาล	
ในประเทศฝรั่งเศส	80
3.2.1.1 ความหมายของการกระทำทางรัฐบาล	80
3.2.1.2 พัฒนาการของแนวคิดว่าด้วยการกระทำ	
ทางรัฐบาล	81
3.2.1.3 หลักเกณฑ์ที่ถือว่าเป็นการกระทำ	
ทางรัฐบาล	83
1) ทฤษฎีว่าด้วยเหตุผลของรัฐ	83
2) ทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจ	84
3) ทฤษฎีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง	84
3.2.1.4 ประเภทของการกระทำทางรัฐบาล	
และแนวคำวินิจฉัยของศาล	84
1) การกระทำที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์	
ระหว่างรัฐบาลกับสภา	
(ความสัมพันธ์ของอำนาจมหาชน	
ในทางรัฐธรรมนูญ)	84

2) การกระทำที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ	89
3) การกระทำเกี่ยวกับสงคราม	91
4) การให้อภัยโทษของประธานาธิบดี	92
3.2.1.5 การกระทำทางรัฐบาลกับแนวคิด ของนักทฤษฎีกฎหมาย	93
1) แนวความคิดที่ปฏิเสธหลักการ กระทำทางรัฐบาล	93
2) แนวความคิดที่มีการยอมรับหลักการ กระทำทางรัฐบาล	97
3.2.2 การกระทำทางรัฐบาลของ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	108
3.2.3 ทฤษฎีปัญหาในทางการเมือง ของสหรัฐอเมริกา	119
3.2.3.1 แนวคิดที่ว่าด้วยทฤษฎีปัญหา ในทางการเมือง	119
3.2.3.2 การกระทำที่ถือว่าเป็นปัญหา ในทางการเมือง	120
3.2.3.3 การกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นปัญหา ในทางการเมือง	130
3.2.4 การกระทำทางรัฐบาลของประเทศอังกฤษ	137
3.2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำ ทางรัฐบาล	138

1) พระราชอำนาจของ พระมหากษัตริย์	138
2) หลักอำนาจสูงสุดเป็นของรัฐสภา	151
3) หลักการกระทำของรัฐ	153

บทที่ 4: การกระทำทางรัฐบาลของไทย 160

4.1 แนวคิดพื้นฐานว่าด้วยการกระทำทางรัฐบาลของไทย	161
4.2 พัฒนาการและประเภทของการกระทำ ทางรัฐบาลของไทย	162
4.2.1 การกระทำที่เป็นพระราชอำนาจ ของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ	162
4.2.1.1 การแก้ไขกฎหมายเพียรบาล ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์	163
4.2.1.2 การยับยั้งร่างพระราชบัญญัติ ของรัฐสภา	165
4.2.1.3 การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีและ การให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง	172
4.2.1.4 การแต่งตั้งและให้ข้าราชการ ในพระองค์และสมุหราชองครักษ์ พ้นจากตำแหน่ง	172
4.2.1.5 การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์	180

4.2.2 การกระทำที่เป็นพระราชอำนาจ	
ของพระมหากษัตริย์ตามแบบพิธี	181
4.2.2.1 การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามมติ	
ของสภาผู้แทนราษฎร	182
4.2.2.2 การแต่งตั้งรัฐมนตรีและ	
การให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง	
ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี	183
4.2.2.3 การแต่งตั้งและให้ข้าราชการฝ่ายทหาร	
และฝ่ายพลเรือน ดำเนินงปลดกระทรวง	
อธิบดีและเทียบเท่า พ้นจากตำแหน่ง	
ตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี	184
4.2.3 การกระทำที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ	185
4.2.3.1 การประกาศใช้และ	
ยกเลิกกฎอัยการศึก	185
4.2.3.2 การประกาศสงคราม	186
4.2.4 การกระทำที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์	
ระหว่างประเทศ	187
4.2.4.1 การแต่งตั้งทูตของประเทศไทย	
และการรับทูตของต่างประเทศ	187
4.2.4.2 การทำหนังสือสัญญาสันติภาพ	
สัญญาสงบศึกและสัญญาอื่น กับ	
นานาประเทศ หรือกับองค์การ	
ระหว่างประเทศ	187

4.2.5 การกระทำอันเป็นที่มาแห่งเกียรติยศ	188
4.2.5.1 การสถาปนาและถอดถอน ฐานันดรศักดิ์	188
4.2.5.2 การพระราชทานและเรียกคืน เครื่องราชอิสริยาภรณ์	190
4.2.6 การกระทำเกี่ยวกับความเป็นธรรม	191
4.2.6.1 การพระราชทานอภัยโทษ	191
4.2.7 การกระทำเกี่ยวกับการดำเนินงานทางรัฐสภา	194
4.2.7.1 การยุบสภา	194
4.2.7.2 การเรียกประชุมและปิดประชุมรัฐสภา	194
4.2.7.3 การตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับ ดังเช่นพระราชบัญญัติ	195
4.2.7.4 การตราพระราชกฤษฎีกา โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย	196
4.2.7.5 การเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา	197
4.2.7.6 การแถลงนโยบายต่อรัฐสภา	198
4.3 แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำทางรัฐบาล	199
4.3.1 แนวคำวินิจฉัยที่พิจารณาว่า การยุบสภา ไม่อยู่ในการพิจารณาขององค์กรตุลาการ	199
4.3.2 แนวคำวินิจฉัยที่พิจารณาว่า การกระทำเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่อยู่ใน การพิจารณาขององค์กรตุลาการ	201
4.4 องค์กรผู้มีหน้าที่ในการตีความการกระทำทางรัฐบาล	202

บทที่ 5: การควบคุมการกระทำทางรัฐบาล	210
5.1 แนวคิดในการควบคุมการกระทำทางรัฐบาล	210
5.1.1 ทฤษฎีดุลยภาพแห่งอำนาจ	210
5.1.2 ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบทางการเมือง	211
5.2 วิธีในการควบคุมการกระทำทางรัฐบาลประเภทต่างๆ	212
5.2.1 การควบคุมการกระทำทางรัฐบาลที่ได้กระทำลงในฐานะฝ่ายบริหารส่วนประจำ	212
5.2.2 การควบคุมการกระทำทางรัฐบาลของฝ่ายบริหารส่วนการเมือง	223
5.2.2.1 การควบคุมก่อนการใช้อำนาจ	223
5.2.2.2 การควบคุมหลังการใช้อำนาจ	227
บทที่ 6: บทสรุปและข้อเสนอแนะ	232
6.1 บทสรุป	232
6.2 ข้อเสนอแนะ	240
บรรณานุกรม	245